

מידע למתחתנים שלא באמצעות הרבנות

איך עושים את זה
מה זה אומר
האם זה כדאי

פרופ' רות הלפרין-קדרי

צוות מחקר: עו"ד מירי ברנשטיין | רעות גלבולום

פרויקט במימון IRep - Israel Religious Expression Platform | קבוצת פדרציות וקרנות

החלטנו להתחתן! מה הלאה? האם חייבים להתחתן דרך הרבנות?

בישראל הדרך הרשמית היחידה להתחתן היא דתית. זה אומר שנישואין וגירושין של אזרחי המדינה ותושביה נערכים אך ורק על פי הדין הדתי שלהם (כל אחד לפי הדת שלו), ואך ורק באמצעות המוסדות הדתיים הממלכתיים המוכרים על-ידי המדינה. אצל היהודים הדין הדתי זו ההלכה היהודית, והמוסד הדתי הממלכתי הוא הרבנות ומערכת בתי הדין הרבניים. התוצאה היא שמי שאינו מעוניין להינשא על פי הדין הדתי, או באמצעות הרבנות, או מי שאינו יכול להתחתן על פי הדין הדתי, אינו יכול להינשא באופן רשמי בישראל.

אז אין נישואים אזרחיים בישראל? לא. לצערנו האפשרות להינשא באופן אזרחי אינה קיימת בישראל.

ולמה זו בכלל בעיה שאין נישואים אזרחיים בישראל?

מעבר לכך שחוסר האפשרות לקיים בישראל נישואין אזרחיים שיזכו בהכרה על ידי הרשויות, היא הפרה חמורה של זכויות אדם, היא פוגעת גם בכמה קבוצות: היא פוגעת באלה שאינם יכולים להתחתן על פי הדין הדתי, היא פוגעת באלה שאינם רוצים מעורבות דתית בחייהם ואינם רוצים להתחתן בדרך דתית והיא פוגעת במי שדווקא רוצים להנשא באופן דתי, אך לא באמצעות הרבנות.

מיהם האנשים שנפגעים מכך שבישראל אפשר להנשא רק בנישואים דתיים?

נתחיל באלה שאינם יכולים להנשא בישראל כי הדין הדתי אינו מאפשר להם:

הדין הדתי אינו מאפשר לכל אחד להנשא. העובדה שעל פי היהדות יהודים אינם יכולים להנשא לבני דתות אחרות, היא עובדה ידועה. לכן, למשל, יהודי שירצה להנשא לאשה מוסלמית לא יוכל לעשות זאת ויהודיה לא תוכל להנשא לנוצרי, כך שזוגות שאינם בני אותה דת נפגעים מכך שניתן להנשא בישראל רק בנישואים דתיים.

אך גם כששני בני הזוג יהודים, ישנם מקרים בהם ההלכה אוסרת לחתן אותם. יהודים שאינם יכולים להתחתן עם יהודים אחרים נקראים בהלכה 'מנועי חיתון'. **דוגמא למנועי חיתון הם כהן וגרושה אשר אינם יכולים להנשא זה לזו.** בעבר מנועי החיתון כללו בעיקר כוהנים וגרושות. אך כיום נוספו לקבוצה זו **מאות אלפי עולים מברית המועצות לשעבר שיהדותם מוטלת בספק או שאינם נחשבים ליהודים לפי בתי-הדין הרבניים.** מאחר שאינם נחשבים ליהודים, הם וילדיהם אינם יכולים להינשא בדרך הרשמית היחידה הקיימת בישראל. לאלה יש להוסיף גם את **מי שעברו גיור שאינו מוכר על-ידי בתי-הדין הרבניים**, שכן גם הם אינם נחשבים ליהודים על ידי הרבנות.

זוגות נוספים שנפגעים מכך שבישראל ניתן להנשא רק על פי הדין הדתי הם **זוגות מקהילת הלהט"ב.** בשנים האחרונות יותר ויותר זוגות בקרב קהילה זו מבקשים למסד את קשרי הזוגיות ביניהם לצורך הקמת משפחה.

בנוסף, ישנם זוגות שיכולים להנשא על פי ההלכה, כלומר שהרבנות היתה מסכימה לחתן אותם, אך אינם מעוניינים להנשא בדרך זו:

אולי זה מפתיע, אבל ישנם אנשים שומרי מצוות שלא מעוניינים להנשא באמצעות הרבנות. חלקם תופסים את הרבנות כמוסד מושחת, דכאני ושוביניסטי ואינם רוצים להשתמש בשירותיו, אחרים אינם מתנגדים לרבנות כממסד, אולם מבקשים לעצמם טקס נישואין שוויוני יותר. זוגות אלה מקיימים טקס דתי פרטי שנערך על פי ההלכה ואשר מחייב אותם מבחינת הלכתית (קידושין פרטיים). אלא שבניגוד לטקס המנוהל על ידי הרבנות, פעמים רבות מדובר בטקס שוויוני, המלווה גם במרכיבים הלכתיים-משפטיים אשר יכולים למנוע סרבנות גט עתידיה במקרה שבני הזוג יבקשו להיפרד. יתרה מזאת, רובם של הבוחרים בדרך זו נמנעים מלהינשא בהמשך בנישואין אזרחיים מחוץ לישראל, כיון שהם אינם מעוניינים להירשם כנשואים במרשם האוכלוסין. ההיפך מכך, הם חוששים שרישום כנשואים יחייב אותם בהמשך לעשות שימוש בממסד הרבני, במקרה שירצו להתגרש. מטרתם המרכזית של זוגות אלה הינה להינשא בטקס דתי, ועם זאת לא להיות בעלי מעמד של "נשואים" בעיני רשויות המדינה.

ואחרונים הם זוגות המבקשים לעצב לעצמם טקס נישואין אשר ישקף את אורח חייהם. מדובר בדרך כלל בזוגות חילונים, אשר רוצים שהטקס המשמעותי ביותר בחייהם יהיה תואם לאורח חייהם. הטקס אותו עורכים זוגות אלה כולל לעיתים מרכיבים מסורתיים ודתיים, אך אינו מנוהל כמו הטקס שנערך על ידי רב מהרבנות. בדרך כלל מדובר בטקס שוויוני מלא, ולעיתים הוא מנוהל על-ידי אשה.

נניח שאנחנו לא יכולים או לא רוצים להתחתן באמצעות הרבנות, ובכל זאת רוצים קשר זוגי שיוכר על ידי הסביבה, או על ידי המדינה, מהן האפשרויות העומדות בפנינו?

יש כל מיני פתרונות.

אם חשובות לכם בעיקר הזכויות המשפטיות של זוג נשוי, ואתם רוצים שהמדינה תעניק לכם זכויות אלה, אפשר פשוט לא להתחתן ולהיות ידועים בציבור. ידועים בציבור זוכים היום לזכויות רבות שדומות מאד לזכויות של זוג נשוי.

אם חשוב לכם שבתעודת הזהות יהיה רשום שאתם נשואים, אתם יכולים להנשא בנישואים אזרחיים בחו"ל ולרשום את הנישואים בישראל. למרות שמדינת ישראל אינה מאפשרת להנשא בנישואים אזרחיים בישראל, היא מאפשרת רישום נישואים במרשם האוכלוסין על סמך מסמכים המעידים על נישואים אזרחיים בחו"ל. זהו פתרון שכרוך בעלויות של הנסיעה לחו"ל והסדרת הנישואים האזרחיים. רישום הנישואים בישראל מקנה לזוג את כל הזכויות של זוג נשוי, אך יש לזכור כי אם בני הזוג יהודים, זה גם אומר שבמקרה של גירושין הם יצטרכו לעבור דרך הרבנות (פירוט בהמשך).

שתי האפשרויות האלה אינן כוללות בהכרח טקס נישואין. אם בכל מקרה חשוב לכם שיהיה גם טקס פומבי בישראל (בין אם מחייב הלכתית ובין אם לאו) אתם יכולים לערוך טקס נישואים פומבי באמצעות גורם שאינו מטעם הרבנות.

במסמך זה לא נעסוק בשתי האפשרויות הראשונות אלא אך ורק בשלישית. נבחן את האפשרויות העומדות בפני מי שמעוניין לערוך טקס בישראל שלא בדרך הרשמית, ונסביר את ההשלכות של כל טקס, על מנת שכל אחד יוכל לבחור בדרך המתאימה לו.

תוקפו ההלכתי של טקס הנישואין שלא נעשה על ידי רב מטעם הרבנות

טקס הנישואין היהודי

טקס הנישואין היהודי מורכב משני חלקים: חלק הקידושין וחלק הנישואין. חלק הקידושין כולל מתן טבעת מן האיש לאשה, בליווי האמירה "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל". בכך 'קונה' האיש את האשה. הסכמתה של האשה למעשה הקידושין באה לידי ביטוי באמצעות הושטת אצבעה לענידת הטבעת. בנוסף, צריך שטקס הקידושין יערך בפני שני עדים כשרים מבחינה הלכתית ("עדי קיום"). הנישואין הם מימוש הקידושין בדרך של חיים משותפים. לשם ביצוע חלק זה של הטקס על בני הזוג להיות ביחד תחת חופה המסמלת חיים משותפים, בנוכחות שני עדים כשרים.

האם טקס נישואין שנעשה שלא באמצעות רב השייך לרבנות תקף מהבחינה ההלכתית-דתית?

**כלומר - האם בני זוג שנישאו על פי כללי הטקס ההלכתי,
שלא באמצעות רב מטעם הרבנות, יחשבו כנשואים מן
הבחינה הדתית? יתכן שכן.**

ההלכה מאפשרת נישואין בין בני-זוג יהודים בלבד ובין איש ואשה בלבד. המשמעות היא שטקס נישואין שיערך בין יהודי ובין מי שאינו יהודי, או בין בני זוג בני אותו המין יחשב חסר תוקף מבחינה הלכתית גם אם יערך לפי כל כללי הטקס.

מנועי חיתון (אנשים אשר ההלכה אוסרת עליהם להנשא), אם ינשאו בטקס הלכתי, נישואיהם יחשבו לתקפים. למרות שמנועי חיתון אינם רשאים להינשא על פי ההלכה, האיסור ההלכתי על עריכת הנישואין אינו שולל מהנישואים את התוקף ההלכתי. מה שאומר שאם אתם מנועי חיתון ונישאתם על פי הטקס ההלכתי, תחשבו נשואים מבחינה הלכתית.

מאחר שנוכחותו של רב מטעם הרבנות אינה תנאי לקידושין, מבחינה עקרונית, גם קידושין שנערכו ללא רישום מוקדם בלשכת הרבנות וללא נוכחות רב מטעם

הרבנות, בהחלט עשויים להיחשב לתקפים מבחינה הלכתית, ובלבד שהם נעשו כהלכה, בהתאם לטקס ההלכתי שתואר לעיל.

אלא שהדברים אינם כה פשוטים, כי בסופו של דבר ההכרעה האם יש תוקף לטקס הקידושין, נתונה לבית הדין הרבני והכרעתו משתנה במקרים רבים, בהתאם לנסיבות המקרה ולאפשרויות העומדות בפניו. השיקולים אשר שוקל בית-הדין בכל מקרה הם שונים וכוללים שיקולים הלכתיים, שיקולי מדיניות ושיקולים אחרים.

אז בעצם בית הדין הרבני יכול לקבוע שטקס נישואין שנערך על פי כל הכללים אינו תקף?

אם הטקס נעשה כהלכה, לא ניתן לומר שהוא אינו תקף, אבל אם מוצאים פגמים שונים בהליך הקידושין, ניתן לומר שהטקס לא נערך כהלכה, ואז אפשר לקבוע שהוא חסר תוקף. כך, למשל, אם יקבע בית הדין כי עדי הקיום שנכחו בטקס לא היו כשרים (למשל: עדים שאינם שומרים שבת), ניתן יהיה להביא לבטלות הנישואין.

ואם בית הדין לא בטוח שהטקס נערך כהלכה, ויש לו ספק, מה קורה אז?

כאשר לבית הדין הרבני יש ספק האם הנישואין בתוקף, או כאשר בפני בית הדין ישנם שיקולים לכאן ולכאן מבחינת תוקפו של הטקס, בית הדין יכול לקבוע כי מדובר ב'ספק קידושין' או 'נישואי ספק'.

מצב של 'ספק קידושין' הינו מצב בו לא ניתן לומר בוודאות כי אכן היה טקס קידושין כהלכתו, אך גם לא ניתן לומר שלא נעשה דבר. מדובר במצב בעייתי: מצד אחד, הכרזה כזו מונעת מבני הזוג להתחתן עם אחרים, אך מצד שני, אם בני הזוג ירצו להתגרש - לא בטוח שבית הדין יקבע כי יש לכפות גט, שכן ישנם רבנים הסוברים שלא ניתן לכפות גט במקרה של ספק קידושין.

מן האמור עולה כי הסיכון בהכרזה שכזו עבור בן-הזוג המעוניין להיפרד הוא גדול, שכן הוא או היא עלולים למצוא את עצמם מנועים מלהינשא לאחרים, אך גם עם קושי לכפות את הגט על בן-הזוג הסרבן.

איך מתגרשים? גירושים של זוג שנישא בטקס תקף הלכתית שלא על ידי רב מטעם הרבנות

בעניין זה יש להבחין בין זוגות שנרשמו כנשואים במרשם האוכלוסין לבין אלה שלא נרשמו.

כזכור- אם התחתנתם בטקס נישואין פרטי שלא באמצעות הרבנות, המדינה אינה מכירה בטקס הנישואים שלכם. על מנת להרשם כנשואים תצטרכו להנשא בנישואים אזרחיים בחו"ל ואז לפנות למשרד רישום האוכלוסין ולהרשם כנשואים.

אם נרשמתם כנשואים - הרי שבמקרה של סיום הקשר יחול עליכם הדין החל בישראל לגבי גירושין. אם שניכם יהודים, על פי הדין בישראל חל עליכם הדין הדתי, שהוא הדין העברי, והערכאה (היחידה) המוסמכת לדון בעניין הגירושין שלכם הינה בית הדין הרבני.

המשמעות הינה שסיום זוגיות בין בני זוג יהודים שנרשמו כנשואים במרשם האוכלוסין, חייב יהיה להיעשות על ידי מערכת בתי הדין הרבניים, וזאת גם אם בני הזוג לא נישאו באמצעות הרבנות. זוהי נקודה שיש לתת עליה את הדעת כאשר בוחרים לערוך טקס נישואין פרטי ולהינשא בנישואים אזרחיים בחו"ל. אם המטרה היא אידיאולוגית, ונועדה על מנת שלא להשתמש בשירותי בתי הדין הרבניים גם במקרה של גירושין, אזי מטרה זו אינה מושגת באמצעי זה.

אם לא נרשמתם כנשואים - המצב מורכב יותר. מאחר שאינכם רשומים במרשם המדינה כנשואים, הרי שלכאורה, מבחינת המדינה אתם חופשיים להינשא לאחרים ללא כל הליך פירוד ביניכם. עם זאת, כפי שכבר ראינו, בהחלט יתכן שמבחינה הלכתית תחשבו כנשואים, אם נישאתם בטקס שהקפידו בו על כל המרכיבים ההלכתיים. במצב כזה, לא תוכלו להינשא לאחרים כל עוד לא יסודר גט כהלכה ביניכם.

יתכן אמנם כי בני-זוג שאינם שומרי תורה ומצוות, לא יוטרדו ממצב דברים זה, ולא יחוו מוגבלים מיצירת קשרים חדשים עם בני-זוג אחרים. בהחלט יתכן שאם גם יבקשו להינשא לבני-זוג חדשים, ואפילו דרך הרבנות, לא תעמוד בפניהם שום מכשלה, שכן הרבנות לא תהא מודעת לטקס הקודם. עם זאת, יש להניח שרוב הזוגות אשר קיימו טקס פרטי לפי ההלכה, יבקשו להוסיף ולנהוג בהתאם לה, ולפיכך יהא עליהם למצוא את הדרך לגירושין בהתאם להלכה.

בעיה נוספת שעלולה להתעורר במצב כזה היא כאשר אחד הצדדים אינו משתף פעולה, והוא מעונין לנצל את המצב המשפטי המורכב לטובתו. פנייה מצדו לבית-הדין הרבני הממלכתי (למשל בתביעה להכרה בנישואין הפרטיים) עלולה להוביל לתסבוכת משפטית קשה. אם יוודע לבית-הדין הרבני הממלכתי כי בני-הזוג נשאו בטקס הלכתי פרטי, יש להניח שבני הזוג יוכנסו לרשימת מעוכבי החיתון, כאשר המשמעות היא שללא סידור גט בבית-הדין הממלכתי, לא יוכלו להינשא לאחרים. **במלים אחרות, יש כאן פתח ליצירת מצב של סרבנות גט, ממש כפי שעלול להתרחש בנישואין "רגילים" דרך הרבנות.**

האם חייבים להתגרש באמצעות בתי הדין הרבניים?

בשונה מן הכניסה לנישואין שאינה מחייבת מעורבות של גורם דתי, הגירושין לפי ההלכה דורשים מעורבות כזו, כיוון שהם דורשים העברת הגט מן הבעל לאשה, תוך פיקוח של בית-דין על ההליך. אלא שהפיקוח אינו חייב להעשות על ידי בית דין רבני, או בית דין מטעם המדינה, אלא יכול להערך גם על ידי בית דין פרטי.

בישראל פועלים לא מעט בתי-דין רבניים באופן עצמאי. חלק מבתי הדין שייכים לעדה החרדית, חלקם מזוהים עם הציונות הדתית, וגם התנועה הקונסרבטיבית מפעילה בית-דין רבני. חלקם של בתי הדין, בעיקר החרדים, עוסקים בגירושין (סידורי גיטין) מעבר לעיסוקם בעניינים אחרים.

אז כפי שנכתב קודם, אם נרשמתם כנשואים במרשם האוכלוסין, הדרך היחידה בה תוכלו להתגרש היא באמצעות בתי הדין הרבניים. אבל אם לא נרשמתם, והנכם נשואים באופן הלכתי, וחשוב לכם לסיים את הקשר באופן הלכתי, תוכלו לפנות לבתי דין אלה על מנת שיסדירו את גירושיכם.

כאשר פרידה כזו מתרחשת בהסכמה, נראה כי סידור גט באמצעות אחד מבתי-הדין הפרטיים פותר את המצב. אך כאשר אין הסכמה בין בני-הזוג, המצב מאד מורכב, שכן לבתי-הדין הפרטיים אין כל יכולת אכיפת ציות על צד שמסרב להתייצב בפניהם או לשתף פעולה במתן גט.

מה מצבם המשפטי של זוגות שנישאו בטקס נישואים פרטי?

האם נוכל לרשום את עצמנו במרשם האוכלוסין כנשואים?

רישום בני זוג כנשואים במרשם האוכלוסין מקנה לבני הזוג הנרשמים את כל הזכויות הניתנות לבני זוג נשואים בישראל.

אם נישאתם בטקס נישואין פרטי בישראל ולאחר מכן נישאתם בנישואים אזרחיים בחו"ל תוכלו להרשם במרשם האוכלוסין כנשואים, על סמך הנישואים האזרחיים שערכתם. במקרה כזה השאלה האם טקס הנישואין הפרטי שנערך תקף מבחינה הלכתית, כלל אינה עולה, שכן הרישום נעשה על סמך הנישואים האזרחיים.

ומי שלא נישא בנישואים אזרחיים בחו"ל?

זה תלוי.

אם הטקס שערכתם אינו תקף מבחינה הלכתית - לא תוכלו בכל מקרה להרשם במרשם האוכלוסין כנשואים.

אם הטקס תקף מבחינה הלכתית ונישאתם בטקס פרטי מן הסיבה שהנכם מנועי חיתון, יש אפשרות שהמדינה תכיר בנישואים אלה ותסכים לרשום אתכם כנישואים במרשם האוכלוסין. בית המשפט העליון קבע בשורה של פסקי דין כי אם הסיבה לנישואים שלא באמצעות הרבנות היתה כי בני הזוג היו מנועי חיתון, הוא יסכים להכיר בנישואין, ויורה למשרד הפנים לרשום אותם.

אם התחתנתם בטקס פרטי תקף הלכתית, אך לא באמצעות הרבנות מסיבות אידאולוגיות, **קרוב לודאי שבית המשפט לא יסכים לרשום אתכם כנישואים במרשם האוכלוסין.** בית המשפט העליון קבע בשורה של פסקי דין כי במקרים כאלה לא יסכים להכיר בנישואין.

משמעות העדר הרישום כנישואים במרשם האוכלוסין

אם לא נרשמתם כנישואים, המדינה תכיר בכם לרוב, לכל הפחות, כידועים **בציבור לצורך עניינים אזרחיים.** כלומר - רשויות המדינה יתייחסו אליכם כאל ידועים בציבור, וזכויותיכם על פי חוק יהיו כמו זכויות של ידועים בציבור במדינת ישראל.

כמו זוגות ידועים בציבור אחרים, עלולים בני זוג שנישאו בנישואים פרטיים אך לא נרשמו במרשם האוכלוסין כנישואים, להיתקל בבעיה בכל מקום בו הם נדרשים להביא ראיה בדבר קיום הזוגיות ביניהם. בעוד שכאשר מדובר בבני זוג

נשואים, תעודת זהות תספק את ההוכחה לנישואים, כאשר מדובר בידועים בציבור, קיימת אפשרות שהרשויות ידרשו מהם להמציא מסמכים, תצהירים או ראיות אחרות, כדי להוכיח את הזוגיות.

בהקשר זה יש לציין כי ישנם ארגונים ועורכי דין פרטיים אשר עורכים הסכמים בין בני זוג ידועים בציבור ומנפקים תעודות או תצהירים המאשרים את חייהם המשותפים של בני הזוג, אלא שתעודות ותצהירים אלה אינם נחשבים למסמך רשמי בישראל והם יכולים אך ורק לסייע לבני זוג להוכיח את קיומו של הקשר הזוגי שלהם מול רשויות וגופים במדינה הדורשים הוכחה של קשר זוגי.

נישואנו בטקס פרטי ולא נרשמנו כנשואים, מהן הזכויות שלנו?

מזונות אשה

אשה נשואה על פי ההלכה זכאית למזונות מבן זוגה מכח התחייבות הבעל בטקס הקידושין לזון את אשתו. זכות זו למזונות קיימת לאשה עד אשר בעלה נותן לה גט.

אשה שנישאה בנישואין פרטיים, שלא על סמך טקס הלכתי, תהא זכאית למזונות מבן זוגה, אך לא על סמך התחייבות הבעל בטקס הקידושין, אלא על סמך ההתחייבות החוזית המשתמעת בין בני-זוג המקיימים חיי זוגיות משותפים, בדומה למצבם של ידועים בציבור.

חלוקת רכוש עם תום החיים המשותפים

בישראל קיימים שני משטרים רכשיים המסדירים את יחסי הרכוש של בני-זוג: חוק יחסי ממון בין בני-זוג, התשל"ד-1973, והלכת השיתוף שהינה הלכה משפטית שפותחה על ידי בית-המשפט העליון. נקודת המוצא של שניהם היא שהרכוש המשפחתי שייך לשני בני-הזוג בחלקים שווים, ועם תום החיים המשותפים יש לחלקו ביניהם שווה בשווה. ישנם הבדלים בין שני המשטרים אך אפשר לומר כי על פי רוב לא תהיה משמעות לשאלה האם החלוקה התבצעה על-פי החוק או על פי הלכת השיתוף.

על מנת לדעת איזה משטר רכושי יחול עליכם יש לבדוק את הרישום במרשם האוכלוסין.

זוג שנרשם כנשוי במרשם האוכלוסין (למשל: זוג שקיים טקס פרטי וגם נישא אזרחית מחוץ לישראל) יחול עליו ההסדר שבחוק יחסי ממון. לעומת זאת זוג שלא נרשם כנשוי במרשם האוכלוסין (למשל: זוג שקיים טקס פרטי בלבד, גם אם הטקס היה תקף מבחינה הלכתית), קרוב לוודאי שההסדר שיחול עליו הוא הלכת השיתוף.

ירושה

חוק הירושה מתייחס הן לבני זוג נשואים והן לבני זוג שאינם נשואים אך מנהלים משק בית משותף. החוק קובע כי במקרה שבני הזוג מנהלים משק בית משותף, הם יחשבו כיורשים אחד של השני כאילו היו נשואים. כלומר, מבחינת דיני הירושה דינם של זוגות נשואים זהה לדינם של ידועים בציבור. ההבדל היחיד הוא בכך שידועים בציבור יצטרכו להוכיח לבית המשפט כי הם אכן ידועים בציבור.

ומה קורה עם מי שנישאו בנישואים פרטיים? האם מבחינת חוק הירושה הם נחשבים לנשואים, או האם כידועים בציבור?

לשאלה זו טרם ניתנה תשובה ברורה. בתי המשפט שעסקו בשאלה זו קבעו כי על מנת שבני זוג יחשבו כנשואים לצורך חוק הירושה, יש צורך שיתקיים בין בני הזוג טקס נישואין, המוכיח את רצונם של בני הזוג למסד את הקשר ביניהם, כנראה אף אם הטקס לא נרשם במרשם האוכלוסין. התוצאה היא שבני זוג שנישאו בטקס נישואין פרטי, יהיו זכאים לירושה כבני זוג נשואים לכל דבר, אך יהא עליהם להוכיח בפני בית המשפט כי נישאו בנישואין פרטיים.

מה מעמד המשפטי של הילדים שיהיו לנו?

חובות וזכויות ההורים ביחס לילדיהם, אינן נובעות ממערכת היחסים שבין ההורים אלא מעצם ההורות. לכן השאלה האם ההורים נשואים בכלל, או כיצד נישאו זה לזה, אינה רלבנטית כאשר עוסקים בילדים.

מעמד המשפטי וההלכתי של ילד שנולד להורים שהינם יהודים פנויים שנישאו בקידושין פרטיים, הינו כמו של כל ילד אחר שנולד לזוג הורים יהודים, בין אם נשאו על ידי הרבנות, ובין אם לאו, בין אם נרשמו כנשואים ברבנות ובין אם לאו.
למען הסר כל ספק, נבהיר כי ילדים שנולדו להורים שנישאו בטקס פרטי מחוץ לרבנות אינם בגדר ממזרים. ממזר על פי ההלכה היהודית הינו מי שנולד לאשה נשואה מקשר עם גבר זר שאינו בעלה. אם האשה שנישאה בטקס קידושין פרטי היתה פנויה בעת שנישאה, דהיינו לא היתה נשואה לגבר אחר, ילדיהם של בני הזוג לא יחשבו לממזרים.

לעניין תשלום מזונות ילדים - החוק בישראל קובע¹ כי אדם חייב במזונות ילדיו בהתאם לדין האישי, כלומר בהתאם לדין הדתי החל עליו. הדין הדתי היהודי מחייב את אבי הילד לשלם את מזונותיו ללא קשר לשאלה האם היה נשוי לאמו של הילד. מכאן ששאלת הנישואין אינה רלבנטית

1. החוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) תשי"ט 1959

כלל לשאלת תשלום המזונות לילד, וילד שהוריו נישאו בטקס נישואים פרטי יהיה זכאי לקבל מזונות מאביו כמו ילד שהוריו נישאו כדת וכדין.

גם **שאלת הסדרי המשמורת של הילדים לאחר פירוד** בין ההורים אינה מושפעת מן השאלה כיצד נישאו ההורים אם בכלל. הסדרים אלה, במקרים בהם אין הסכמה בין ההורים לעניין המשמורת, בית המשפט לענייני משפחה או בית הדין הרבני יכריעו בשאלה על-פי עקרון טובת הילד, המורכב מסדרת שיקולים שונים, אשר שאלת נישואי ההורים אינה חלק מהם.

האם יש איזשהו סיכון בעריכת טקס נישואין פרטי?

באופן עקרוני, מי שעורך טקס נישואין פרטי **הלכתי**, ואינו "דואג לרישום הנישואין" הפרטיים שערך לעצמו או שערך למישהו אחר, עובר בכך עבירה פלילית שהעונש עליה יכול להגיע עד לשנתיים מאסר. העבירה הפלילית הזו, שהוחמרה באוקטובר 2013, מעולם לא נאכפה, וספק אם תיאכף.

מעבר לעניין הפלילי התיאורטי, חשוב לתת את הדעת על כמה סיבוכים אפשריים במקרה שהיחסים ביניכם חלילה משתבשים. חשוב לדעת שאם הנישואין נערכו

בטקס פרטי בלבד ולא לוו אחר-כך בנישואין אזרחיים וברישום, בני הזוג נחשבים פנויים מבחינת המדינה ולפיכך כל אחד מהם יכול למעשה להינשא לבן/ת זוג אחר/ת. כלומר, אין כאן רישום פורמלי שיגן עליכם מפני נישואין שניים של בני-הזוג שלכם.

עבור נשים ששוקלות להינשא בטקס פרטי, חשוב להביא בחשבון שאם הטקס תקף מבחינה הלכתית, האשה תהיה חייבת לקבל גט, אחרת לא תוכל להינשא לבן-זוג אחר בטקס הלכתי בישראל, וגם אם לא תינשא אלא תחיה בזוגיות חדשה ללא נישואין, אם יהיו ילדים מהזוגיות החדשה הם עלולים להיחשב ממזרים, ולא יוכלו להינשא ליהודים בישראל.

הגורמים הפעילים בתחום

אוקיי. שכנעתם אותי. אז מי יכול לערוך לי טקס נישואין, ובמי כדאי לי לבחור?

קיימים לא מעט גורמים ארגוניים ואנשיים פרטיים העוסקים בעריכת טקסי נישואין מחוץ לרבנות. לכל ארגון או אדם העורך טקסים מסוג זה, יכולה להיות סיבה שונה בגללה החליט לעסוק בתחום, ישנן מטרות שונות בעריכת הטקס, ואופי הטקסים שהם עורכים שונה.

על מנת לדעת במי לבחור, המעוניינים בטקס כזה צריכים לשאול את עצמם קודם כל מה המטרות שהם רוצים להשיג בנישואים ומהו אופי הטקס המבוקש על ידם. האם הם מעוניינים שהנישואים שלהם יוכרו על ידי המדינה? או שאולי הם מעוניינים דוקא שהנישואים לא יוכרו, ואז לא יצטרכו להתגרש דרך הרבנות? האם הם מעוניינים בטקס שוויוני? בטקס הלכתי? האם הם מעוניינים להשפיע על תוכן הטקס? האם הם רוצים שתערוך את הטקס אשה?

על מנת להקל על הבחירה, נציג להלן את הגורמים הפעילים בתחום בישראל ואת המאפיינים של כל אחד מהם. הגורמים השונים יוצגו באמצעות ארבע טבלאות. הראשונה - תעסוק בתיאור הגורם המחתן, את מי הוא מחתן ועלות. השניה - תעסוק בטקס עצמו, השלישית - תעסוק בהסכמים הנלווים לטקס, והרביעית - בהשלכות הטקס.

הארגונים והגורמים הפעילים בתחום ואת מי הם מחתנים

הגורם המחתן	תיאור הגורם המחתן	האם גם נשים עורכות את הטקס?	את מי מחתנים	האם מבקשים הוכחת קריטריונים	מחיר (נכון ליום 1.1.2018)	כשרות האולם
רבנים אורתודוקסים	רבנים אורתודוקסים המקיימים טקסי נישואין בהתאם להלכה אך לא תחת חסות הרבנות.	לא.	יהודים בלבד שרוצים להינשא שלא דרך הרבנות. לא מחתנים: פסולי חיתון על פי ההלכה*	משתנה. חלקם מסתפקים בהצהרת בני הזוג בעניינים שונים. חלקם מקלים בדרישות האורתודוקסיות (למשל- אינם דורשים גיור אורתודוקסי).	משתנה: חלקם בהתנדבות, חלקם החזר הוצאות נסיעה, חלקם תשלום.	בדרך כלל לא נדרשת.
מבוי סתום למען מסורבות גט ועגונות	עמותה שהוקמה על מנת להילחם בתופעת העגונות ומסורבות הגט בישראל.	כן. בהתאם לרצון הזוג.	יהודים בלבד. לא מחתנים פסולי חיתון ע"פ ההלכה*	בירור יהדות ופניות הלכתית - בודקים בעת הצורך עם גורמים הלכתיים פרטיים, קריטריונים חוקיים - הצהרת הזוג, ת.ז., תמצית רישום במשרד הפנים. אם נישואין שניים - מבקשים לראות מעשה בית דין על הגט.	הוצאות נסיעה לרב המחתן ותרומה לעמותה.	לא נדרשת.

*פסולי חיתון על פי ההלכה: יהודייה עם גוייה, כהן וגרושה, כהן וגוירת, בני זוג מתחת לגיל הנישואין, בני זוג שאינם פנויים (נשואים), בני זוג בני אותו המין.

הארגונים והגורמים הפעילים בתחום ואת מי הם מתחנים

הגורם המתחן	תיאור הגורם המתחן	האם גם נשים עורכות את הטקס?	את מי מתחנים	האם מבקשים הוכחת קריטריונים	מחיר (נכון ליום 1.1.2018)	כשרות האולם
התנועה הקונסרבטיבית	זרם ביהדות המשלב נאמנות למסורת לצד פתיחות לעולם המודרני ולתרבות הדמוקרטית וההומניסטית.	כן	יהודים מלידה או מגיור הלכתי, שהם פנויים, בגיל המאפשר נישואין. מתחנים גם זוגות בני אותו המין (טקס התקשרות).	לרוב מסתפקים בהצהרה, אבל לעיתים בודקים במרשם האוכלוסין. אם גיור - בודקים עם בי"ד שגייר, גרוש - מבקשים לראות גט.	1700 ₪, יש התחשבות במעוטי יכולת.	תלוי ברב המתחן. לעיתים מסתפקים בכך שהאוכל צמחוני או חלבי.
התנועה הרפורמית ליהדות מתקדמת	ארגון הגג של הקהילות הרפורמיות בישראל. מדובר בזרם דתי, תרבותי וקהילתי הפועל על מנת לטפח ולחזק את זהותו היהודית של האדם היהודי ואת מקומה של מסורת ישראל בחיי היחיד והציבור.	כן	יהודים, שעומדים בדרישות החוק (גיל מינימום ופניות להינשא), מתחנים גם כהן וגרושה, גם גיורת וגם זוגות בני אותו המין. בני זוג שאינם יהודים - ומעוניינים - מציעים גיור.	לגבי בירור יהדות - מסתפקים בהצהרת הזוג. קריטריונים חוקיים נבדקים על פי ת.ז. ומרשם אוכלוסין.	1500 ₪. אם מקום הטקס מרוחק למעלה מחצי שעת נסיעה מבית הרב - גם הוצאות נסיעה.	לא נדרשת.

הארגונים והגורמים הפעילים בתחום ואת מי הם מחתנים

הגורם המחתי	תיאור הגורם המחתי	האם גם נשים עורכות את הטקס?	את מי מחתנים	האם מבקשים הוכחת קריטריונים	מחיר (נכון ליום 1.1.2018)	כשרות האולם
הַיָּה - טקס ישראלי	מרכז חילוני העורך טקסי חיים ישראלים המבוססים על המסורת והתרבות היהודית.	כן.	מי שאינם יכולים להינשא ברבנות (כולל זוגות בני אותו מין ובני דתות שונות), ומי שאינם מעוניינים להינשא ברבנות. מחתנים בעיקר זוגות חילונים. לא מחתנים: מי שרשומים כנשואים לבן/בת, זוג אחר/ת, קטינים.	בודקים תעודת זהות ותמצית רישום ממשרד הפנים.	1,650-2,000 ₪	לא נדרשת.

הארגונים והגורמים הפעילים בתחום ואת מי הם מתתנים

הגורם המחתן	תיאור הגורם המחתן	האם גם נשים עורכות את הטקס?	את מי מתתנים	האם מבקשים הוכחת קריטריונים	מחיר (נכון ליום 1.1.2018)	כשרות האולם
תמורה - יהדות ישראלית	תמורה - יהדות ישראלית, כחלק מ"יהדות חילונית" - מרכז יזמות בתחום היהדות כתרבות, אשר דוגל ביהדות ישראלית, ציונית, חילונית פעילה ושוויונית, המבוססת על ערכים הומניסטיים, בשילוב מכון הכשרה למנהיגות ישראלית ורבנות חילונית - הומניסטית.	כן.	משיאים את כל מי שמעוניין/נת בחתונה ישראלית, יהודית חילונית והומניסטית. זה כולל את מי שאינם מעוניינים להינשא דרך הרבנות, ואת מי שאינם יכולים, כולל זוגות בני אותו המין. ההגדרה למי הוא יהודי רחבה וכוללת גם אזרחי ישראל שרואים עצמם יהודים/ות.	הצהרת בני הזוג	בין 1,500 - ל1,800 ₪	לא נדרשת.
ידוענים	אנשים מתחום תעשיית הבידור או אנשי ציבור אשר עורכים טקסי חתונה.	כן.	בעיקר זוגות חילונים. את מי שאינם יכול להתחתן, ואת מי שאינם רוצה להתחתן ברבנות, כולל זוגות בני אותו המין ובני דתות שונות.	אין קריטריונים, אך יש מקרים של פסילת הזוג בשל העדר 'כימיה' עם עורך הטקס.	1,800-5,000 ₪	לא נדרשת.

*פסולי חיתון על פי ההלכה: יהודייה עם גוייה, כהן וגרושה, כהן וגוירת, בני זוג מתחת לגיל הנישואין, בני זוג שאינם פנויים (נשואים), בני זוג בני אותו המין.

הטקס

הגורם המחתי	סגנון הטקס	מידת שיתוף הזוג בתכנון הטקס	שווינויות הטקס (השתתפות האשה+טבעת)	עדים
רבנים אורתודוקסים	טקס הלכתי מסורתי.	טקס הלכתי! הטקס מובנה, אך לעיתים יש שיתוף של בני הזוג. תלוי בעורך הטקס.	טקס הלכתי רגיל	עדי קיום כשרים. לא תמיד מקפידים על בדיקת מעשיהם בשבת.
מבוי סתום למען מסורבות גט ועגונות	טקס הלכתי, הכולל תנאי בקידושין והסכם קדם נישואין. אם בני הזוג מעוניינים מכניסים בטקס אלמנט שוויוני.	חירות מלאה של הזוג בתכנון הטקס, כל עוד הוא בגדר ההלכה וכולל תנאי בקידושין והסכם קדם נישואין למניעת סרבנות גט ועגינות.	לפי רצון הזוג.	שני גברים שומרי תורה ומצוות, אפשר להוסיף גם שתי עדות, בכפוף לאישור של מסדר הקידושין.
התנועה הקונסרבטיבית	טקס מסורתי: ברכת אירוסין, טבעת (בד"כ הדדי), קריאת חלק מהכתובה, שבע ברכות, שבירת הכוס. בד"כ נאום הרב לזוג.	מסדר הקידושין יושב עם הזוג על מנת לבנות את הטקס. מידת השיתוף תלויה בזוג וברב.	נשים יכולות לברך את כל הברכות. טבעת מאשה לגבר - תלוי ברב.	יהודים, לא חובה גברים, לא קרובי משפחה אחד של השני או של בני הזוג.
התנועה הרפורמית ליהדות מתקדמת	טקס מסורתי שמשולבת בו אמירה אישית, זוגית ומשפחתית, כדוגמת הקראת דברים אישיים זה לזה לפני מעשה הקידושין או עיצוב נוסח הכתובה.	טקס החופה נבנה בדיאלוג מלא ובשותפות בין בני הזוג ובין הרב או הרבה שנבחרו על ידם.	טקס שוויוני.	שני עדים משני המינים שאינם קרובי משפחה.

הטקס

הגורם המחתן	סגנון הטקס	מידת שיתוף הזוג בתכנון הטקס	שווינויות הטקס (בשתתפות האשה-טבעת)	עדים
הַיָּהּ - טקס ישראלי	הטקס כולל מרכיבים שיש בטקס יהודי-מסורתי, הכל לפי בחירת הזוג: חופה, יין, טבעות, כתובה ערכית (הזוג מנסח בסיוע עורך/ת הטקס), ברכות, שבירת כוס.	הזוג מעורב מאוד. יש לימוד מעמיק של הטקס ושל מרכיביו, תכניו, סמליו ופרשנויותיו, הזוג בוחר את המרכיבים שחשובים לו וגם את האופן שבו יבואו הסמלים לידי ביטוי.	טקס שוויוני.	הקהל הוא העדים ובכתובות מציעים להחתים גם עדים (עד ועדה). אם רוצים עדים כשרים - יקבלו הנחיות בהתאם.
תמורה - יהדות ישראלית	הטקס ישראלי, יהודי חילוני והומניסטי, בנוי בהשראת טקסים עתיקים וחדשים של התרבות היהודית. נבנה בשיתוף בני הזוג ומכיל את ערכיהם ואורח חייהם. טקס החתונה כולל: חופה, קידושין הדדיים, ברכות הומניסטיות, שבירת כוס, קטעי שירה, הקראת קטעים מהכתובה. הטקס מנכיח את הערכים של בני הזוג ומתייחס באמירות אישיות על בני הזוג עצמם.	בני הזוג מתכננים את הטקס עם הרבה/ה המחתן. הטקס כולל אמירות של בני הזוג, משפחה וחברים/ות.	טקס שוויוני והדדי.	בנוסף לחתימת עדים/ות על הכתובה, האורחים כולם הם קהילת החתונה שעדה לטקס.

הטקס

הגורם המחתן	סגנון הטקס	מידת שיתוף הזוג בתכנון הטקס	שוויוניות הטקס (בשתתפות האשה+טבעת)	עדים
ידוענים	משתנה. לרוב טקס המבוסס על האלמנטים של הטקס ההלכתי, אך בווריאציות שונות התלויות באישיותו של עורך הטקס ובבני הזוג.	בד"כ בני הזוג ועורך הטקס נפגשים מספר פגישות לפני הטקס וקובעים כיצד הוא יראה, כאשר עורך הטקס פורש בפניהם אפשרויות שונות.	בדרך כלל טקס שוויוני והדדי.	תלוי בעורך הטקס. לרוב אין עדים מסוימים, והקהל כולו הוא עד לטקס.

הסכמים נלווים

הגורם המחתן	כתובה	הסכם ממון	הסכם למניעת סרבנות גט
רבנים אורתודוקסים	רגילה, על פי ההלכה.	תלוי ברב.	תלוי ברב.
מבוי סתום למען מסורבות גט ועגונות	יש.	ממליצים.	מחייבים.
התנועה הקונסרבטיבית	יש. מספר אפשרויות: נוסח הרבנות, כתובה שהוכנה על ידי בני הזוג או הרב ושלושה נוסחים של התנועה, לפי בחירת בני הזוג.	ממליצים.	חלק מהרבנים מחייבים.
התנועה הרפורמית ליהדות מתקדמת	בני הזוג מנסחים את הכתובה.	ממליצים.	ממליצים.
הו"ה - טקס ישראלי	בדרך כלל כתובה הדדית לא ממונית, ולא הכתובה המסורתית.	לא מדובר. ממליצים ומסבירים את המשמעויות וההבדלים בין ידועים בציבור ובין נשואים.	ממליצים אך לא מחייבים.
תמורה	הכתובה היא הצהרת מחויבות הדדית לעתיד משותף, אהבה של בני הזוג המנוסחת ביחד איתם. אין בה איזכור להסכם ממון.	לא מדובר.	לא מדובר.
ידוענים	לרוב יש, לא בנוסח הלכתי אלא בנוסח שבני הזוג משתתפים בעריכתו ואשר משקף התחיבויות הדדיות.	לרוב לא מדובר.	לרוב לא מדובר

השלכות הטקס

הגורם המחלתן	תנאי בקידושין	תוקף הלכתי לטקס	האם נדרש גט	המלצה על נישואים אזרחיים/רישום במשרד הפנים	האם נתנת תעודה
רבנים אורתודוקסים	תלוי ברב. חלקם אינם מאמינים בתקפותו של התנאי ולכן אינם עושים, חלקם עושים.	יש.	כן.	משתנה לפי עורך הטקס.	לא.
מבוי סתום למען מסורבות גט ועגונות	מחייבים.	יש.	כן.	מסבירים לזוג את האפשרויות ומסייעים לו לקבל החלטה. בכל אופן ממליצים על פרסום הנישואים ברבים.	כן.
התנועה הקונסרבטיבית	כנראה שיאמצו בהמשך.	תלוי בעמדת הרבנות לגבי תוקף הטקס.	תלוי בעמדת הרבנות לגבי תוקף הטקס.	לבחירת בני הזוג. מציגים בפניהם את שתי האפשרויות. צריכים להצהיר על בחירתם לפני החתונה.	ניתן אישור בכתב על נייר של התנועה, הנוקב במקום הנישואין, תאריך הטקס ושם עורך הטקס.

השלכות הטקס

הגורם המחתי	תנאי בקידושין	תוקף הלכתי לטקס	האם נדרש גט	המלצה על נישואים אזרחיים/רישום במשרד הפנים	האם נתנת תעודה
התנועה הרפורמית ליהדות מתקדמת	ממליצים.	תלוי בעמדת הרבנות לגבי תוקף הטקס.	תלוי בעמדת הרבנות לגבי תוקף הטקס.	אין המלצה אחידה בתנועה. כל עורך טקס לפי עמדתו האישית.	'תעודת חופה וזוגיות' החל משנת 2017
הַיָּהּ - טקס ישראלי	במקרה שנישואים באופן הלכתי, חלק מהרבנים ממליצים על תנאי בקידושין, ועל הסכם המסדיר פרידה, סמכויות שיפוט וכבוד הדדי.	רובם המכריע של הטקסים אינם הלכתיים כדת משה וישראל. אם בני הזוג מבקשים טקב הלכתי - עורך הטקס ידון איתם במשמעויות ובאופן שבו אפשר "לפגום" בהלכתיות (כלה מקדשת למשל) כדי לצמצם עד למינימום האפשרי מצבים של עגינות וכמובן ממליצים לחתום על הסכמים הלכתיים מתאימים.	תלוי בטקס - האם הלכתי או לא, בהסכם ובמצב המשפטי של בני הזוג (נישואים/ ידועים בציבור) וכמובן אם המקרה מגיע לפתחה של הרבנות - תלוי בהחלטת בית הדין.	ממליצים להיות ידועים בציבור ולא להינשא. ממליצים לחתום על תצהיר חיים משותפים ועל הסכם חיים משותפים.	'תעודת חיים משותפים' החל מיוני 2017, למי שחותם על תצהיר זוגיות. לדברי הארגון, התעודה מוכרת ע"י משרד השיכון, מופיעה באתר כל זכות כתעודה המעידה על זוגיות של ידועים בציבור.

השלכות הטקס

האם נתנת תעודה	המלצה על נישואים אזרחיים/רישום במשרד הפנים	האם נדרש גט	תוקף הלכתי לטקס	תנאי בקידושין	הגורם המחתן
נבחנת אפשרות.	ממליצים לא להינשא אזרחית ולא להרשם.	לא נבדק.	לא נבדק.	לא רלבנטי.	תמורה
לא.	לא מדובר.	משתנה.	משתנה. לרוב לא.	אין. הטקס אינו טקס הלכתי.	ידוענים

הארגונים המקיימים טקסי נישואין שלא דרך הרבנות

בישראל פועלים מספר ארגונים המקיימים טקסי נישואין שלא דרך הרבנות. להלן נסקור את הארגונים. המידע על אודות הארגונים נלקח מאתרי האינטרנט של הארגונים וכן משיחות שקיימנו עם נציגיהם.

ארגונים העורכים טקסי נישואין שלא דרך הרבנות

הַיָּה טקס ישראלי הוא מרכז ללא כוונת רווח הפועל משנת 2006 ועורך טקסי חתונה, בר מצווה, בת מצווה, לידה, ברית, אבלות וזכרון. המרכז פיתח טקסי חיים ישראלים המבוססים על המסורת היהודית ומקורותיה, על מנת לתת מענה לציבור שאינו יכול להינשא בישראל, או לציבור שאינו מעוניין להשתמש בשירותי הדת הרשמיים. טקסי החתונה הנערכים בַּהַיָּה הם "טקסים לפי מידה", בבנייה אישית המבוססים על רצונותיהם, בחירותיהם וטעמם של בני הזוג הנישאים, כאשר טקס הנישואין היהודי המסורתי הוא מקור ההשראה, אך מיושמים בו גם עקרונות שוויון והדדיות בין בני הזוג. להויה יחידה משפטית המספקת ייעוץ משפטי לזוגות נישאים וחתימה בפני עו"ד על תצהירי ידועים בציבור בדבר חייהם המשותפים. לאחר חתימת התצהיר מונפקת לזוגות "תעודת חיים משותפים" המשמשת הוכחה שהזוג חתם על תצהיר ומנהל את חייו במשותף. באתר הַיָּה רשומים 15 עורכי ועורכות טקסים ו-10 עורכי ועורכות דין נכון לחודש דצמבר 2017. הַיָּה פועלת במסגרת תנועת ישראל חופשית משנת 2015.

<http://www.havaya.info/>

התנועה הרפורמית ליהדות מתקדמת היא ארגון הגג של הקהילות הרפורמיות בישראל. מדובר בזרם דתי, תרבותי וקהילתי הפועל על מנת לטפח ולחזק את זהותו היהודית של האדם היהודי ואת מקומה של מסורת ישראל בחיי היחיד והציבור באמצעות התחדשות היהדות והתאמתה למציאות החיים היום. התנועה עורכת טקסים יהודים שונים, ובהתאם לאתר האינטרנט שלה עשרות אלפי ישראלים מסתייעים בשירותי הדת של התנועה כדי לערוך טקסים.

התנועה מפעילה אתר אינטרנט בשם **”בטבעת זוג” חתונה יהודית שוויונית**, המציע לבני זוג המעוניינים להינשא לבנות טקס משמעותי ואישי המבוסס על המסורת היהודית ועל שוויון מלא. הטקס המוצע מעוגן במסורת ובהלכה היהודית. הטקס נערך תחת חופה, כולל את ברכת האירוסין, קידושין, הקראת כתובה, שבע ברכות ושבירת הכוס. בני הזוג מוזמנים לעצב את החלקים ההלכתיים של הטקס כגון נוסח הכתובה והברכות. בסוף הטקס מונפקת תעודת חופה וזוגיות. באתר התנועה רשומים 24 רבים ורבות העורכים את טקס הנישואין, נכון לחודש דצמבר 2017.

<https://www.reformjudaism.org.il/wedding>

התנועה הקונסרבטיבית היא זרם ביהדות המשלב נאמנות למסורת לצד פתיחות לעולם המודרני ולתרבות הדמוקרטית וההומניסטית. התנועה עורכת טקסי חתונה ולזוגות יהודיים ולזוגות שמנועים להינשא באמצעות הרבנות מסיבות שונות. הטקס אותו עורכים רבני התנועה תקף הלכתית, אך אינו מוכר על ידי הרשויות, לכן התנועה ממליצה לשלב את הטקס עם נישואים אזרחיים, כדי להירשם כזוג נשוי. באתר התנועה רשומים 62 רבנים שעורכים חתונות, נכון לחודש דצמבר 2017.

<https://www.masorti.org.il/page.php?pid=26>

”תמורה - יהדות ישראלית” תמורה יהדות ישראלית, כחלק מ”יהדות חילונית” - הוא מרכז יזמות בתחום היהדות כתרבות, אשר דוגל ביהדות ישראלית ציונית חילונית פעילה ושוויונית המבוססת על ערכים הומניסטיים, בשילוב מכון הכשרה למנהיגות ישראלית ורבנות חילונית-הומניסטית.

מכון ההכשרה מסמיך רבנים חילונים-הומניסטיים במסלול הכשרה הנמשך ארבע שנים, ומיועד לבעלי תואר שני ומעלה ובעלי נסיון פעיל בתרבות ישראלית חילונית. הרבנים המוסמכים (שלושים ושבעה, נכון לשנת 2018) מובילים קהילות תרבות חילונית ברחבי הארץ, עורכים פעילויות חגים ושבתות, הרצאות, בתי מדרש, קבוצות לימוד ואקטיביזם חברתי בתחום היהדות החילונית ההומניסטית. חלק משמעותי נוסף מפעילותם היא עריכת טקסי חיים: נישואים, בר/בת מצוה, טקסי לידה וטקסי אבלות, תוך פיתוח תכנים, חומרים ומרכיבים טקסיים התואמים את השקפת העולם החילונית ההומניסטית. רבני ורבנות ”תמורה - יהדות ישראלית” ערכו אלפי טקסי חתונה בשנים האחרונות בארץ ובחו”ל.

www.israeli-judaism.org.il

אתר אינטרנט המאפשר במה לעורכי טקסים יהודים-חילונים בישראל

טקסים - שער עורכי הטקסים היהודיים חילוניים הינו אתר אינטרנט פרטי, המנוהל בהתנדבות ומספק במה חופשית לעורכיות טקסי חיים יהודיים-חילוניים בישראל, מתוך כוונה לאפשר בחירה חופשית בעורכת הטקס המתאימים באופן אישי. מטרת האתר היא קידום יהדות חילונית באמצעות יצירת תרבות טקסי חיים חופשית הכוללת לימוד מדוקדק ומתן פרשנות מחודשת לטקסי החיים היהודיים. האתר מקדם עריכת טקסי נישואין, ברית מצווה, לידה ואבלות. האתר קורא לכל עורכת טקסים ברוח יהודית חופשית להצטרף אליו. תנאי הקבלה הם: ניסיון מוכח בעריכת טקסים, זיקה ליהדות חילונית הומניסטית, הסכמה עם הקוד האתי של האתר ותהליך מיון. כל עורכת טקס מחויב בדמי חבר שנתיים, סמליים, המסייעים בתחזוקת האתר. באתר רשומים 24 עורכי טקסים נכון לחודש מאי 2018, ביניהם ידוענים, חברי כנסת, רבנים ורבות מהזרם החילוני-הומניסטי.

<http://www.tkasim.org.il/>

